

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/4/2018
Identifikačné číslo spisu:	7908213584
Dátum vydania rozhodnutia:	04.07.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:7908213584.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. I. C., bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Ladislavom Pirovitsom, advokátom so sídlom v Kráľovskom Chlmci, Ľudovíta Štúra č. 29, proti žalovaným 1/ Mgr. A. B., bývajúcej v R., 2/ K. J. bývajúcemu v I. o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13 C 30/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. júna 2017 sp. zn. 11 Co 292/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou z 23. mája 2007 sa právna predchodkyňa žalobcu N. P., naposledy bývajúca v R., domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo 7. októbra 2005, ktorú uzatvorili žalovaný 2/ ako predávajúci a žalovaná 1/ ako kupujúca ohľadom prevodu spoluvlastníckeho podielu 2/8 nehnuteľností v katastrálnom území R. vedených na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela č. XXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m² a rodinný dom so súpisným č. XXX (ďalej len „sporná kúpna zmluva“ a „sporné nehnuteľnosti“). Na odôvodnenie žaloby uviedla, že uzatvorením spornej kúpnej zmluvy bolo porušené jej predkupné právo. Žalobca vstúpil do práv a povinností N. P., ktorá zomrela XX. mája XXXX.

2. Rozsudkom z 25. septembra 2013 č.k. 13 C 30/2008-415 Okresný súd Trebišov (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách strán sporu. Doplnčím rozsudkom z 2. októbra 2013 č.k. 13 C 30/2008-442 žalobcu zaviazal zaplatiť náhradu trov konania štátu.

2.1. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovaný 2/ zákonným spôsobom (§ 140 Občianskeho zákonníka) ponúkol svoj spoluvlastnícky podiel na predaj právnej predchodkyňi žalobcu za cenu určenú znaleckým posudkom, pričom ponuka jej bola 4. augusta 2005 doručená vo forme listu právneho zástupcu žalovaného 2/ JUDr. Andreja Molnára z 15. apríla 2005 prostredníctvom Mestskej polície v Kráľovskom Chlmci po tom, ako bolo doručenie poštou opakovane neúspešné. Námietku, že v konaní nebol preukázaný obsah tejto zásielky, súd neuznal. Poukázal na to,

že N. P. sa listom z 23. augusta 2005, adresovaným JUDr. Andrejovi Molnárovi, vyjadrila v tom zmysle, že má záujem o usporiadanie (spolu)vlastníckych vzťahov, ale nebude reagovať na nečestné ponuky. List, ktorý podľa svojho obsahu možno odôvodnene považovať za odpoveď na ponuku výkonu predkupného práva, bol podľa odtlačku podacej pečiatky podaný na pošte v Kráľovskom Chlmcí 25. augusta 2005 a JUDr. Andrejovi Molnárovi doručený nasledujúci deň. Za najvýznamnejší dôkaz, svedčiaci v prospech žalovaného 2/, považoval súd prvej inštancie podanie N. P. doručené súdu 23. mája 2007 v súvisiacom konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 263/2004, v ktorom sama uviedla, že žalovaný 2/ jej ponúkol svoj podiel na predaj za 78 500 Sk. Následne pri svojom výsluchu na pojednávaní uviedla, že na odkúpenie podielu by nemala finančné prostriedky. Vzhľadom na to dospel súd prvej inštancie k záveru, podľa ktorého predkupné právo N. P. porušené nebolo. Jej rozhodnutie toto právo nevyužiť v zákonnej dvojmesačnej lehote (§ 605 Občianskeho zákonníka) nemá vplyv na platnosť spornej kúpnej zmluvy.

2.2. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2.3. Tento rozsudok napadol žalobca odvolaním.

3. Okresný súd Trebišov uznesením z 26. novembra 2013 č.k. 13 C 30/2008-485 vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie. Aj toto rozhodnutie napadol žalobca odvolaním.

4. Rozsudkom z 13. novembra 2014 sp. zn. 2 Co 628/2013 Krajský súd v Košiciach (ďalej aj len „odvolací súd“) obe napadnuté rozhodnutia súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.).

5. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., lebo mu nebolo doručené písomné vyjadrenie žalovaných k jeho odvolaniu, v dôsledku čoho nemal procesnú možnosť vyjadriť sa k stanovisku žalovaných.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) po oboznámení sa s napadnutým rozhodnutím a konaním, ktoré mu predchádzalo, ako súd dovolací uznesením z 26. mája 2016 sp. zn. 3 Cdo 252/2015 napadnuté rozhodnutie zrušil po zistení, že v konaní došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade zmätočnosti.

7. Krajský súd v Košiciach, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, rozsudkom z 15. júna 2017 sp. zn. 11 Co 292/2016 odvolaním napadnuté rozhodnutia (rozsudok aj uznesenie) súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

7.1. V odôvodnení uviedol, že doručil žalobcovi písomné vyjadrenie žalovaných 1/ a 2/ k jeho odvolaniu. Žalobca na to vo svojom stanovisku trval na svojom odvolaní, predovšetkým na tom, že súd prvej inštancie nevykonan náležité dokazovanie, nebol preukázaný obsah zásielky, ktorá mala byť doručená mestskou políciou právnej predchodkyňi žalobcu, ani samo doručenie tejto zásielky. Podľa žalobcu teda v spore nebolo preukázané splnenie ponukovej povinnosti. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. b/, d/ a f/ O.s.p., účinného v čase podania odvolania (ktorým zodpovedajú dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP). Podľa presvedčenia odvolacieho súdu boli v preskúmanom prípade dané všetky procesné podmienky, nedošlo k procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, žalobcovi nebola procesným postupom súdu znemožnená realizácia jeho procesných oprávnení a nebolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý súdny proces. Nerozhodoval zaujatý sudca alebo súd nesprávne obsadený. Súd prvej inštancie v danom prípade náležitým spôsobom zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a na ich základe dospel k správnym skutkovým zisteniam. Nevzal pritom do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Napadnutý rozsudok založil na správnom právnom posúdení veci. Aj odvolací súd dospel k záveru o preukázaní splnenia ponukovej povinnosti tým, že N. P. bola 4. augusta 2005 doručená písomnosť, obsahom ktorej bola ponuka z 15. apríla 2005. Ďalšie podrobnosti o doručení tejto písomnosti správne zdôraznil už súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej

inštancie o neopodstatnenosti námietky žalobcu týkajúcej sa ním tvrdenej absolútnej neplatnosti spornej kúpnej zmluvy (z dôvodu, že pri jej uzatváraní mal byť ustanovený opatrovník ďalšiemu spoluvlastníkovi). V danom prípade bolo možné namietat' relatívnu neplatnosť tohto právneho úkonu len tým spoluvlastníkom, ktorý bol o toto právo ukrátený v súlade s § 604 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že nešlo o konanie pred súdom, nemusel byť spoluvlastník zdržiavajúci sa na neznámom mieste zastúpený opatrovníkom, preto ani tento úkon nemusel byť schválený súdom.

7.2. Súd prvej inštancie správne rozhodol aj o trovách konania a tiež o povinnosti žalobcu zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

8. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s odôvodnením, že procesným postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

8.1. Namietal, že po zrušení rozsudku Okresného súdu Trebišov z 25. februára 2011 č.k. 13 C 30/2008-243 a vrátení veci odvolacím súdom (jeho uznesením z 31. januára 2013 sp. zn. 2 Co 165/2011), ktorý mu uložil vykonať dokazovanie zamerané na odstránenie nejasností vo výpovediach svedkov a v listinných dôkazoch predložených žalovaným 2/, prípadne vykonať aj ďalšie dôkazy a vysporiadať sa so všetkými námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní, súd prvej inštancie takto nepostupoval. Nerešpektoval procesnú povinnosť vyplývajúcu mu z kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu a neodstránil rozpory vo výpovediach príslušníka mestskej polície doručujúceho (údajne) N. P. ponuku na odkúpenie nehnuteľností, ako aj jeho nadriadeného a ďalších svedkov. Nevyžiadal si správu od notára v Pécsi, ktorý spisoval spornú kúpnu zmluvu. Nevyhovel návrhu na vykonanie dokazovania ohľadne pobytu N. P. v Poľsku v čase údajného doručovania ponuky výsluchom svedkyne N. R. čím odoprel N. P. právo na spravodlivý proces. V označenom zrušujúcom uznesení vyjadril odvolací súd tiež svoje právne závery, ktorými sa súd prvej inštancie v ďalšom konaní náležite neriadil. Odvolací súd v napadnutom rozsudku nevysvetlil, prečo sa napriek tomu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. V dovolaní napadnutom rozsudku nevytkol súd prvej inštancie porušenie zásady dvojinstančnosti civilného konania (nerešpektovanie záverov vyjadrených v kasačnom uznesení) a bez ďalšieho napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V dôsledku neúplného zistenia skutkového stavu, nesprávneho hodnotenia dôkazov a prehliadnutia niektorých podstatných skutkových okolností nemali súdy dostatočný podklad pre svoje rozhodnutia, predovšetkým z hľadiska toho, aký bol obsah zásielky doručovanej N. P. 4. augusta 2005, či jej bola zásielka skutočne doručená, a či menovaná listom z 25. augusta 2005 reagovala na túto ponuku, alebo sa ním len vyjadrovala k otázke zrušenia a vysporiadania podielového spoluvlastníctva riešenej v súvisiacom konaní vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13 C 263/2004. Tieto neúplné, nedostatočné a nesprávne skutkové zistenia mali za následok, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Nie je pravdou, že jeho právna predchodkyňa urobila právny úkon, ktorým odmietla ponuku na prevod spoluvlastníckeho podielu - v skutočnosti odmietla len návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. O údajnej ponuke sa nedozvedela z úkonu jej doručeného (lebo jej doručený ani nebol), ale sprostredkovane od jej právneho zástupcu. Napadnutý rozsudok neposkytuje odpovede na otázky zásadné pre rozhodnutie o veci a nevyplyva z neho, ktoré otázky považoval za zásadné. Z uvedeného dôvodu ide o nepreskúmateľné a nepresvedčivé rozhodnutie. Nesprávny je tiež právny názor odvolacieho súdu týkajúci sa otázky absolútnej neplatnosti spornej kúpnej zmluvy. Napriek tomu, že G. P., voči ktorému mala byť tiež realizovaná ponuka, bol ustanovený opatrovník (§ 192 O.s.p.) v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13 C 263/2004, mal prevod schváliť súd.

8.2. Odvolací súd prehliadol, že ním potvrdzované uznesenie súdu prvej inštancie nie je rozhodnutím o súdnom poplatku za odvolanie vo výške 99,50 €, ale rozhodnutím o náhrade trov preddavkovaných štátom vo výške 354,45 €, ktoré vznikli výlučne zavineným konaním žalovaného 2/.

8.3. Z týchto dôvodov žalobca navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a tiež ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť prvoinstančnému súdu na ďalšie konanie.

9. Žalovaní sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

10. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), a v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

11. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

13. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

14. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

15. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

16. V danom prípade ide o v poradí druhé dovolanie žalobcu podané v tomto spore. Po stránke obsahovej je toto dovolanie v značnej miere totožné s predchádzajúcim dovolaním žalobcu. K časti jeho skoršej dovolacej argumentácie, ktorá sa vtedy týkala procesnej vady zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., sa už najvyšší súd vyjadril a argumentačne vyporiadal vo svojom zrušujúcom uznesení sp. zn. 3 Cdo 252/2015. Treba preto pripomenúť, že závery, ktoré v predmetnom rozhodnutí vyjadril najvyšší súd v súlade s rozhodovacou praxou vo vzťahu k vadám zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., sú

aktuálne aj po tomto dni.

17. Prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje žalobca z § 420 CSP. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v ňom uvedenej; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Vzhľadom na to dovolací súd skúmal, či v konaní došlo k vade konania namietanej žalobcom.

18. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľkou namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

18.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017).

18.4. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, nemôže byť „postupom súdu“ v zásade ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, o zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

19. Pokiaľ ide o tú časť dovolacej argumentácie žalobcu, ktorá sa týka nedostatočného (a podľa jeho názoru tiež nepresvedčivého) odôvodnenia napadnutého rozsudku, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (viď I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

19.1. Na podstate zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie

dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.". Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

19.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

19.3. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Na rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno preto nahliadať bez toho, aby zároveň nebol braný do úvahy tiež rozsudok súdu prvej inštancie.

19.4. V danom prípade z rozhodnutí súdov oboch inštancií zreteľne vyplýva, čoho a z akých dôvodov sa domáhala žalujúca strana (žalobca a jeho právna predchodkyňa), čo uvádzali žalovaní, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadili, k akým skutkovým a právnym záverom dospeli a ako rozhodli. Zreteľne vyjadrili dôvod, s prihliadnutím na ktorý dospeli k záveru jednak o doručení zásielky N. P. obsahujúcej ponuku na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu (§ 603 Občianskeho zákonníka), jednak o tom, že menovaná ponuka neprijala. Dovolaním napadnutý rozsudok obsahuje primerané vysvetlenie dôvodu, so zreteľom na ktorý sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o tom, že sporná kúpna zmluva nie je absolútne neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ žalobca s týmito závermi nesúhlasí a spochybňuje správnosť skutkových a právnych záverov súdov oboch inštancií, dovolací súd pripomína osobitný charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, v ktorom najvyšší súd môže pristúpiť k posúdeniu vecnej správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia iba za predpokladu, že ide o dovolanie prípustné. K tomu, že nesprávne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie nezakladajú prípustnosť dovolania, sa najvyšší súd vyjadruje ďalej (viď body 21. až 23. tohto uznesenia najvyššieho súdu).

20. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobcu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. K tomu dovolací súd uvádza, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní.

21. Abstrahujúc od jednotlivostí je z hľadiska obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) celkom zrejmé, že žalobca súdom vytýka, že nevykonali všetky ním a jeho právnu predchodkyňou navrhované dôkazy, vykonané dôkazy nevyhodnotili správne (ale až svojvoľne), v dôsledku čoho dospeli k neúplným a nesprávnym skutkovým zisteniam a záverom. K podstate tejto argumentácie žalobcu sa už najvyšší súd sčasti vyjadril v predchádzajúcom rozhodnutí.

21.1. Najvyšší súd - i keď vtedy ešte s prihliadnutím na právnu úpravu účinnú do 30. júna 2016 - v zrušujúcom uznesení sp. zn. 3 Cdo 252/2015 uviedol, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich

budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

21.2. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalobca naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012).

21.3. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

22. V danom prípade žalobca v dovolaní namietol, že súd prvej inštancie v konaní nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu vyjadrený v jeho kasačnom rozhodnutí a že odvolací súd mu túto nesprávnosť následne nevytkol.

22.1. V nadväznosti na túto argumentáciu dáva dovolací súd do pozornosti žalobcu nález ústavného súdu z 3. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 46/2013, v zmysle ktorého odvolací súd nie je viazaný skôr zaujatým vlastným právnym názorom; odvolací súd môže svoj skorší právny názor zmeniť. Potvrďuje to aj súdna judikatúra, podľa ktorej odvolací súd nepostupuje v rozpore s procesnými predpismi, ak svoj predchádzajúci vo veci vyslovený právny názor zmení a potvrdí rozhodnutie nerešpektujúce skorší právny názor odvolacieho súdu. Aj keď zmena skoršieho právneho názoru odvolacieho súdu je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom.

22.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nedošlo v danom prípade k porušeniu zásady dvojínštančnosti konania. Odvolací súd, ako vyplýva z obsahu spisu, nevychádzal z iných skutkových zistení ako súd prvej inštancie a svoje rozhodnutie nezaložil na skutočnosti, ktorou by sa už pred ním nezaoberal prvoinštančný súd. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku vyplýva opakované konštatovanie odvolacieho súdu, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav v tom, čo bolo kľúčové pre posúdenie daného sporu, totiž doručenie zásielky obsahujúcej ponuku a jej neprijatie. Aj právne posúdenie rozhodujúcich skutkových zistení, na ktorých založili súdy svoje rozhodnutia vo veci samej, je zhodné. Tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd zhodne uzavreli, že právnej predchodkyňi žalobcu bola v súlade so zákonom doručená ponuka na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu, ktorá ale nebola z jej strany prijatá, preto nedošlo k porušeniu jej predkupného práva. Súdy oboch inštancií tiež zhodne a z rovnakých dôvodov konštatovali, že sporná kúpna zmluva nie je absolútne neplatná. Nešlo preto o porušenie dvojínštančnosti súdneho konania a žalobcovi z tohto dôvodu nebolo zasiahnuté do práva na spravodlivý súdny proces.

23. Dovolaťel' rozsiahlymi výhradami k právnym záverom prvoinštančného a odvolacieho súdu a polemikou s nimi spája svoje presvedčenie, že súdy zasiahli do jeho práva na spravodlivý súdny proces aj nimi prijatými právnymi závermi. Z hľadiska obsahového (viď § 124 ods. 1 CSP) ale v tomto smere nenamieta procesné chyby (nesprávnosti procedúry vedenia konania); jeho výhrady zreteľne smerujú k spochybneniu správnosti právneho posúdenia, na ktorom spočívajú rozhodnutia týchto súdov.

23.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Najvyšší súd už dávnejšie dospel vo svojich rozhodnutiach k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď primerane R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

23.2. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

24. Naostatok najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

25. Z týchto dôvodov najvyšší súd uzatvára, že dovolanie žalobcu nedôvodne namieta existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

26. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP.

27. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.